

Warszawa, 21.01.2021 r.
Polski Alarm Smogowy
ul. Felicjanek 10/6
31-104 Kraków
polskialarmsmogowy@gmail.com

Prezes Rady Ministrów
Mateusz Morawiecki
al. Ujazdowskie 1/3
00-583 Warszawa

Apel o przyspieszenie antysmogowych działań rządu

Szanowny Panie Premierze,

Wraz z nadejściem sezonu grzewczego, jak co roku, w Polsce uwidocznił się problem niskiej emisji, która jest główną przyczyną zanieczyszczenia powietrza pyłami zawieszonymi czy wielopierścieniowymi węglowodarami aromatycznymi. W ostatnich dniach w tysiącach polskich miejscowości odnotowywano bardzo wysokie stężenia tych szkodliwych dla zdrowia i życia zanieczyszczeń. Ten stan rzeczy będzie się powtarzał tak długo, jak problem ogrzewania domów węglem i drewnem za pomocą przestarzałych kotłów o wysokiej emisji zanieczyszczeń nie zostanie skutecznie zaadresowany.

Polski Alarm Smogowy apeluje do Pana Premiera o przyspieszenie działań antysmogowych, gdyż tempo realizacji rządowych działań w tym obszarze jest zbyt powolne, a szereg koniecznych reform porzucono.

W szczególności niezbędne jest jak najszybsze **dokończenie reformy programu Czyste Powietrze**, którego celem jest modernizacja 3 milionów polskich domów w perspektywie roku 2029, a z którego w ciągu dwóch pierwszych lat zrealizowano zaledwie 70 tys. inwestycji (podczas, gdy liczba złożonych wniosków wynosi zaledwie 200 tys.). Przede wszystkim konieczne jest **włączenie w dystrybucję programu banków oraz samorządów gminnych**. Udział gmin w programie Czyste Powietrze jest niezmiernie ważny, gdyż są one znacznie bliżej beneficjentów niż wojewódzkie fundusze ochrony środowiska. Postulujemy aby rząd wsparł finansowo tworzenie gminnych punktów obsługi beneficjentów. Takie finansowanie mogłoby mieć charakter przejściowy do momentu uruchomienia środków z regionalnych funduszy operacyjnych, z których powinno pojawić się finansowanie działań wzmacniających realizację programu Czyste Powietrze oraz wojewódzkich programów ochrony powietrza. Ponadto **rząd wciąż nie uruchomił w pełni funkcjonującego wsparcia dla najuboższych gospodarstw domowych w ramach programu Czyste Powietrze – nie stworzono mechanizmu prefinansowania inwestycji dla tych osób, nie ma wsparcia dla najbardziej potrzebujących osób.**

Zupełnie **niezrozumiałym jest brak powszechnej kampanii promującej program Czyste Powietrze**. Ogłaszając program wart 100 miliardów złotych i nie planując ciągłej kampanii informacyjnej popełniono zasadniczy błąd. Dlatego też apelujemy, żeby kampanie zachęcające do skorzystania z programu Czyste Powietrze jak najszybciej pojawiły się w przestrzeni publicznej.

Niezmiernie ważnym jest zapewnienie finansowania dla programu ze środków Funduszu Odbudowy oraz Funduszu Spójności. Według pierwotnych zapowiedzi Ministerstwa Klimatu na ten cel miało być zabezpieczonych 8 miliardów Euro. Na chwilę obecną nie ma żadnych informacji na temat kwot, jakie rząd planuje przeznaczyć na program Czyste Powietrze z funduszy unijnych.

Przyspieszenie w realizacji tego programu jest możliwe; jest ono również konieczne, gdyż uchwały antysmogowe przyjęte przez 12 sejmików wojewódzkich nakładają obowiązek wymiany w ciągu kilku najbliższych lat ponad 2,5 miliona starych kotłów na węgiel i drewno. Niewątpliwym **wsparciem dla realizacji uchwał antysmogowych będzie Centralna Ewidencja Emisyjności Budynków**, której potrzebę uruchomienia wskazywały już dawno nie tylko regiony, ale również Najwyższa Izba Kontroli. W związku z powyższym apelujemy do Pana Premiera o jak najszybsze uruchomienie tego narzędzia.

Obok programu Czyste Powietrze, który adresowany jest do domów jednorodzinnych powinien jak najszybciej powstać program, który wspierał będzie likwidację niskiej emisji z budynków wielorodzinnych. Szacuje się, iż w Polsce wciąż kilkaset tysięcy mieszkań ogrzewanych jest przy użyciu pieców węglowych. Jednocześnie, należy wzmocnić funkcjonujący już od dawna Fundusz Termomodernizacji i Remontów, ułatwiający modernizację budynków wielorodzinnych. Powinien on również zostać zasilony środkami finansowymi z Funduszu Odbudowy i Funduszu Spójności.

Wciąż **brakuje narzędzi stałego nadzoru nad urządzeniami, w których spalany jest węgiel i drewno**. Skutkiem tego jest nie tylko wysoki poziom zanieczyszczeń, ale również kilkanaście tysięcy pożarów domów, których przyczyną jest brak czyszczenia przewodów kominowych. Brak kontroli nad urządzeniami grzewczymi, których zła eksploatacja prowadzi do wielu tragedii (pożarów, zatruc tlenkiem węgla). Apelujemy do Pana Premiera o stworzenie, wzorem innych państw europejskich (np. Austria, Niemcy) systemu kontroli urządzeń spalających paliwa stałe, gwarantującego ich bezpieczeństwo oraz zgodność z wymogami w zakresie emisji zanieczyszczeń.

Nasz ogromny niepokój budzi, to iż rząd **zaprzestał wdrażania koniecznych reform regulacyjnych w obszarze jakości paliw stałych**. Wciąż nie ustanowiono odpowiednich wymagań jakościowych dla paliw stałych – brakuje obowiązkowych regulacji określających jakość pelletu drzewnego, podczas gdy do obrotu handlowego trafia pellet zawierający odpady niebezpieczne, które są spalane w gospodarstwach domowych. Wprowadzone wymagania jakościowe dla węgla nie dają możliwości osiągnięcia poziomów emisji dla tzw. kotłów ekoprojektu, które bez dobrej jakości paliwa nie pozwalają na dotrzymanie wymagań emisyjnych określonych w prawie.

Wierzymy, iż Pan Premier zmobilizuje swój rząd do przyspieszenia działań, które skutecznie zaadresują problem niskiej emisji – głównej przyczyny smogu w okresie jesienno-zimowym.

W imieniu Polskiego Alarmu Smogowego
Andrzej Guła